

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директорка Інституту підвищення
кваліфікації психологів
«Перспектива»

Шейко О.М.
20 липня 2026 р.

СИЛАБУС КУРСУ

Назва курсу	«Пропедевтика психіатрії для психологів»
Тривалість навчання	6 місяців Початок - 21 вересня 2026 року Завершення - 28 лютого 2027 року
Графік курсу	Понеділок - семінари у записі Субота 14:00-16:00 (супервізії та кейс-стаді)
Обсяг курсу	20 занять (теорія + практика) 7 кейс-стаді 3 групові супервізії
Кількість годин / кредитів	150 годин (5,0 кредити ECTS)
Платформа для навчання	Особистий кабінет на сайті https://www.psy-perspektiva.com.ua/ Супервізії та кейс-стаді ZOOM
Викладачі	Хоменко Катерина Василівна - психологиня, клінічна психологиня, ведуча навчальних програм по спеціальній психології. Шейко Макар Васильович - лікар-психіатр вищої категорії, член Європейської асоціації психіатрів. Сербін Дмитро Валерійович - практикуючий психолог, консультант по хімічним і поведінковим залежностей, психолог по роботі з сім'ями залежних. Шелестова Олена Вікторівна - кандидатка психологічних наук, професорка з медичної психології, клінічна психологиня КНП «Клінічна лікарня «ПСИХІАТРІЯ»», доцентка кафедри психології і соціології Херсонського державного університету, дитяча та юнацька психотерапевтка УСП. Мітченко Катерина - регіональна тренерка з гейткіпінгу, практична психологиня, супервізорка в полімодальному підході, авторка навчальних курсів для психологів та більше 50 наукових публікацій. Членкиня ГО "Соціальний проект РАЗОМ", "Міжнародна спілка супервізорів" та "Національної психологічна асоціація. Нетта Горак - лікар-психолог, клінічний супервізор, психотерапевт. Має 15

	років практичного досвіду роботи та терапії клієнтів з психічними розладами, тяжкими соматичними захворюваннями, клієнтами у стані глибокої кризи та з ризиком суїциду. Зінько Оксана - Ph.D , психологиня, доцентка, Голова ГО "Міжнародна спілка супервізорів", Голова ГО "Соціальний проєкт "Разом", директорка Інституту підвищення кваліфікації психологів "Перспектива".
--	---

Міждисциплінарні зв'язки курсу «Пропедевтика психіатрії для психологів»

Курс є базовим і інтегративним, поєднує знання з кількох галузей:

1. **Клінічна психологія** (психопатологічні симптоми і синдроми, психологічна диференційна діагностика, межа норми та патології)
2. **Загальна та вікова психологія** (розвиток психіки в онтогенезі, вікові кризові періоди та ризики психічних розладів, особливості дитячої, підліткової, дорослої психіатрії)
3. **Психодіагностика** (скринінгові методи, інтерпретація поведінкових і емоційних проявів, показання до направлення до лікаря-психіатра)
4. **Психотерапія та консультування** (протипокази до психологічної роботи, адаптація психотерапевтичних підходів при психічних розладах, робота в мультидисциплінарній команді)
5. **Нейропсихологія та нейронауки** (мозкові механізми психічних порушень, когнітивні дефіцити та емоційна регуляція, наслідки органічних уражень ЦНС)
6. **Медична психологія та психофармакологія** (на рівні ознайомлення) (групи психотропних препаратів, вплив медикаментів на психічний стан і поведінку, взаємодія психолога і лікаря)
7. **Етика та право в психологічній практиці** (межі компетенції психолога, інформована згоди, робота з важкими клієнтами та кризовими станами).

Мета курсу - ознайомлення з основами сучасної психіатрії та поглиблення розуміння психічних розладів у дітей та дорослих, та інтеграція психіатричних знань у психологічну практику.

Завдання курсу - вивчення етіології, патогенезу та симптоматики психічних розладів та сформувати безпечну й професійну терапевтичну позицію психолога у роботі з людьми які мають психіатричні діагнози.

Очікувані результати навчання від навчання на курсі.

Знання та розуміння:

- пояснювати базові поняття сучасної психіатрії, класифікації психічних розладів (у дітей та дорослих),
- розрізняти етіологію, патогенез і ключову симптоматику основних психічних розладів,

- розуміти межі компетенції психолога у роботі з психічними розладами та показання до скерування.

Професійні вміння:

- використовувати психодіагностичні інструменти з урахуванням психіатричного контексту запиту клієнта,
- формувати первинні гіпотези щодо психічного стану клієнта без встановлення психіатричного діагнозу,
- будувати безпечну консультативну і терапевтичну взаємодію з клієнтами з ознаками психічних розладів,
- ефективно співпрацювати з психіатрами та іншими фахівцями в міждисциплінарній команді.

Професійна позиція та етика:

- дотримуватися етичних стандартів і принципу «не нашкодь» у роботі з уразливими клієнтами,
- усвідомлювати власні обмеження, ризики професійного вигорання та потребу в супервізії,
- підтримувати відповідальну, не стигматизуючу позицію щодо психічних розладів.

Тематичний план курсу

На вивчення навчальної курсу відводиться 5 кредитів ЄКТС 150 годин.

№	Дата заняття	Формат	Тема та зміст заняття	Викладач
1	21.09	в записі	Загальні відомості про психічні розлади. Історія психіатрії. Критерії норми. · Основні поняття · Історичний екскурс · Психіатрія України.	Хоменко К.В.
2	28.09	в записі	Характеристика психічних процесів і типів порушень. · Розлади свідомості · Психосенсорні розлади · Афективні розлади · Порушення мисленнєвої діяльності	Хоменко К.В.

3	5.10	в записі	Психічні розлади дитячого віку: вікові психологічні кризи, невропатія, синдром раннього дитячого аутизму, синдром Аспергера, гіпердинамічний синдром, синдроми страху, психосоматичні розлади, синдром втечі та бродяжництва, синдром патологічного фантазування.	Шелестова О.В.
	10.10 14:00-16:00	наживо	Кейс-стаді 1 Хоменко	
4	12.10	в записі	Психічні розлади підліткового віку: шизофренія, епілептичні розлади, маніакально-депресивний психоз, класична ендогенна депресія.	Шелестова О.В.
5	19.10	в записі	Порушення емоційної регуляції у дітей як основа дисгармонійного розвитку. Причини відхилень в особистісному розвитку. Психопатії, акцентуації, невротичний розвиток особистості.	Шелестова О.В.
	24.10 14:00-16:00	наживо	Кейс-стаді 2 Шелестова	
6	26.10	в записі	Тривожні розлади: клінічні прояви, діагностика та підходи до підтримки клієнтів у психологічній практиці. - Основні форми та симптоматика тривожних розладів - Етіологія та механізми розвитку тривожних станів. - Діагностичні критерії, дифдіагностика та оцінка тяжкості. - Коморбідність із іншими порушеннями.	Нетта Горак

			- Практична робота з клієнтами: фокуси уваги та межі компетенції.	
7	2.11	в записі	Панічний розлад. Вегето-судинна дистонія, вегетативна дисфункція та інші неіснуючі діагнози. -Діагностичні критерії - Етіологія - Лікування	Шейко М.В.
	7.11 14:00-16:00	наживо	Супервізія 1 з Горак Неттою	
8	9.11	в записі	Аутизм. - Історія та сучасний погляд на РАС - Симптоми та прояви аутизму - Коморбідність - Чи існують методи лікування аутизму?	Шейко М.В.
9	16.11	в записі	Розлади, специфічно пов'язані зі стресом - Гостра стресова реакція, ПТСР, КПТСР, - Тривалий розлад горя, - Розлад адаптації - Реактивний розлад прихильності - Розлад соціалізації за розгальмованим типом Основні діагностичні критерії ПТСР. - Дефініція травми. Перебіг ПТСР - Специфічні риси війни в Україні - Типи ПТСР - Астенічний, Дисфоричний, Соматоформний, Істеричний, Депресивний - Коморбідність ПТСР - ПТСР та самогубства - Опитувальник для скринінгу ПТСР	Хоменко К.В. Шейко М.В.
10	23.11	в записі	Основні засоби роботи з ПТСР (теорія і практика).	Шелестова О.В.

			- Особливості протікання ПТСР у дітей. - Основні етапи та психологічні методи роботи з ПТСР. - Підготовка психолога. - Як знайти мову, подолання стресу у конкретної людини. - Як після травми повернутися до життя.	
	21.11 14:00-16:00	наживо	Кейс-стаді 3 з Шейко Макаром	
11	30.11	в записі	Що таке залежність. Загальні положення.	Сербін Д.В.
	05.12 14:00-16:00	наживо	Кейс-стаді 4 з Неттою Горак	
12	7.12	в записі	Нейробіологія залежності. Вплив залежності на особистість.	Сербін Д.В.
13	14.12	в записі	Наслідки залежності. Психологічна допомога при подоланні залежності.	Сербін Д.В.
	19.12 14:00-16:00	наживо	Кейс-стаді 5 з Сербіним Дмитром Розбір практичних випадків залежностей	
14	21.12	в записі	Розлади та порушення харчової поведінки особистості. - Загальні поняття. Патогенез РХП. Класифікація - Нервова анорексія - Нервова булімія - Уникаючий розлад їжі - Комппульсивне переїдання - Синдром нічного харчування - Психотерапевтична робота і її особливості	Зінько О.

			ЗИМОВІ КАНІКУЛИ 25.12.2026-10.01.2027	
15	11.01	в записі	Обсесивно-компульсивний розлад (ОКР). - Поняття obsesій та компульсій - Поширеність ОКР - Коморбідність ОКР - Діагностика та клінічні особливості. Критерії розладу. - Хід і прогноз ОКР - Лікування ОКР. Психотерапія. - Профілактика ОКР - Приклади персонажів із українських народних казок, у поведінці яких можна побачити риси, подібні до obsесивно-компульсивного розладу (ОКР)	Зінько О.
	16.01 14:00-16:00	наживо	Супервізія 2 з Оксаною Зінько	
16	18.01.	в записі	Суїцидологія: ризики, діагностика та профілактика суїцидальної поведінки. · Суїцидальної кризи · Фактори ризику, насторожувальні ознаки, фактори захисту · Гейткіпінг	Мітченко Катерина
17	25.01.	в записі	Клінічна психіатрія: поняття реєстр-синдромів. Рівні тяжкості порушення (невротичний, межовий, психотичний) Патопсихологічні реєстр-синдроми: Шизофренічний Афективно-ендогенний, Олігофренічний реєстр-синдром Екзогенно-органічний, Ендогенно-органічний, Особистісно-аномальний, Психогенно-психотичний, Психогенно-невротичний	Хоменко К.В.

	30.01		Кейс-стаді 6 Спікер узгоджується	
18	01.02.27		Акцентуації та розлади особистості в дорослому віці. Акцентуації характеру та психопатії (розлади особистості) Емоційно нестійкий розлад особистості (збудливий/імпульсивний тип) Емоційно нестійкий розлад особистості, межовий, Параноїдний розлад особистості, Шизоїдний, Дисоціальний, Демонстративний, Ананкастний, Тривожний розлад. Залежні розлади особистості Змішані (мозаїчні) розлади особистості	
	06.02 14:30-16:30	наживо	Супервізія 3 з Катериною Мігченко	
19	08.02	в записі	Загальна характеристика шизофренічних та нейрокогнітивних розладів Шизофренія: класифікація та основні види Спектр шизофренічних розладів: ● Шизотиповий та шизоафективний розлади ● Маячний розлад ● Гострий транзиторний психотичний розлад ● Кататонія	Хоменко К.В.

20	15.02.	в записі	Афективні та нейрокогнітивні розлади Афективні синдроми. Афективні психози. Важкі психотичні розлади емоційної сфери. Маніакальний синдром. Манія. Депресивний синдром. Депресія. Види депресії. Циклотімія. Дистимія. Нейрокогнітивні розлади: • Делірій • Амнестичний розлад • Деменція	
	20.02 14:00-16:00	наживо	Кейс-стаді 7 з Катериною Хоменко	
	15.02-28.02		СЕРТИФІКАЦІЙНЕ ТЕСТУВАННЯ	

Тестовий контроль

Тестовий контроль проводиться в он-лайн режимі у середовищі для навчання на сайті інституту.

Основні й допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу

1. МКХ-11. Розділ 06: Психічні і поведнкові розлади та порушення нейропсихічного розвитку. Статистична класифікація. Мішиєв В.Д., Михайлов Б.В., Гриневич Є.Г.
2. Довідник діагностичних критеріїв DSM-5-TR . Американська психіатрична асоціація. Львів: Видавництво “Компанія “Манускрипт”, 2024. – 592 с.
3. Психіатрія і наркологія : підручник / В. Л. Гавенко, В. С. Бітенський, В. А. Абрамов [та ін.] ; за ред. В. Л. Гавенка, В. С. Бітенського. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ : ВСВ «Медицина», 2015. – 512 с.
4. Психіатрія: курс лекцій : навч. посібник / В. С. Бітенський, П. І. Горячев, Е. В. Мельник та ін. ; за ред. В. С. Бітенського. Одеса : Одес. держ. мед. ун-т, 2004. 354 с.
5. Пшук Н. Г. Психіатрія та наркологія: навчально-методичний посібник / Н. Г. Пшук, Л. В. Стукан, О. О. Белов. Вінниця : Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова, 2016. 313 с.

6. Гельдер М. Оксфордський посібник з психіатрії : у 2 т. Т. 1 / М. Гельдер, Д. Гет, Р. Мейо ; пер. з англ. Київ : Сфера, 1999. 300 с.
7. Психіатрія та наркологія: навчально-методичний посібник для студентів стоматологічного факультету . – Вінниця, Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова, 2016. – 313 с., іл.
8. Патопсихологія: практикум : навчальний посібник / Л. М. Клевець, В. І. Хоменко ; Державний податковий університет. – Ірпінь, 2024. – 122 с.